

Claudio Monteverdi

ORFEUS

Ensemble Damian:

Michal Mačuha

Orfeus, skordovaná kytara / Orpheus, guitar

Juliana Synková

Hudba, Eurydika, Fúrie, altový saxofon / Music, Eurydice, Fury, alto saxophone

Michaela Dvořáková

Sylvie, Fúrie, zobcová flétna / Silvia, Fury, recorder

Markéta Israel Večeřová

Nymfa, Proserpina, Fúrie, bicí / Nymph, Proserpina, Fury, drums

Šimon Hron

Naděje, trombón / Hope, trombone

Rostislav Baláž

Pastýř, Apollón, bicí / Shepherd, Apollo, drums

Jindřich Kovalčík

Kustod, Pastýř, housle, bicí / Custodian, Shepherd, violin, drums

Jana Synková

Pastýř, Zášť, zobcová flétna, plech / shepherd, Malice, recorder, brass

Jan Gottwald

Pastor, sbormistr / Pastor, choirmaster

Jan Vaculík

Pastýř, Chárón, Pluto, bicí / Shepherd, Charon, Pluto, drums

Václav Návrát

barokní housle / Baroque violin

Jana Spáčilová

barokní housle / Baroque violin

Jakub Janečka

viola, kontratenor / viola, countertenor

Tomáš Hanzlík

viola, tenor, umělecké vedení, libreto / viola, tenor, artistic director, libretto

Petra Machková Čadová

violoncello / cello

Dalibor Teimer

kontrabas / bass

Marek Kubát

theorba / theorbo

Jitka Kocůrková

pozitiv, melodika, obsluha baru / positive, melody, bar attendant

Pavel Krchňák

sopranový saxofon / soprano saxophone

Vendula Johnová

kostýmy / costumes

Pěvecký sbor Slovanského gymnázia v Olomouci / Slovan Gymnasium Choir, Olomouc

Kateřina Zahradníčková

Markéta Israel Večeřová

produkce / producers

Překlad: České překlady

Inscenace vznikla za finanční podpory Olomouckého kraje / The production was created with financial support from the Olomouc Region

Poznámky k provedení

Jedna z prvních a nejslavnějších oper *L'Orfeo* Claudia Monteverdiho se stává každou sezónou výzvou k četným a různorodým ztvárněním. Olomoucký *Ensemble Damian* s uměleckým vedoucím Tomášem Hanzlíkem si podle tištěné partitury z roku 1607 připravil verzi vyhovující jejich poetice kočovného divadla (*opera ambulans*). Orfeus je tak další položkou v rozsáhlém mobilně provozovaném repertoáru oper (*Coronide, Endymio, Yta innocens, Torso, Lacrimae Alexandri Magni, Facetum musicum, Voda a vzduch, Svět podle Plinia, Strašná travestie o těhotném starostovi*).

Nejpodstatnějším zásahem do díla bylo převedení italského libreta Alessandra Striggia mladšího do současné češtiny. Původní partitura byla zkrácena v recitativěch, aby měla přístupnější stopáž i pro nespécializované a dětské publikum. Posledním zásahem do díla bylo přesunutí závěrečného Maurského tance za Orfeův pohrdlivý zpěv na adresu žen. Inscenace se tak vrací k původnímu mytologickému konci příběhu, jak byla původně zamýšlena i Striggem. Podle antické báje bakchantky Orfea zabijí, hlavu a lyru hodí do řeky, která je donese až na ostrov Lesbos, kde se od té doby rodí vynikající básníci.

Hudební nastudování kombinuje historické nástroje s moderními a alternativními. Rovněž ve vizuální složce mísí principy barokního divadla, *commedia dell'arte* a současné sportovní pohybové kultury. Důležitou inspirací byla Florentská camerata, jejíž snažení Monteverdi v *Orfeovi* završuje. Snaha o znovuoživení antického dramatu dala na začátku 17. století vzniknout nové formě – opeře. Amatérský kroužek literátů a hudebníků pořádal večírky na témata starých bájí. Je velmi pravděpodobné, že i při premiéře v Mantově měl *Orfeus* podobu spíše poloscénickou, kdy básníci a hudebníci byli zároveň zpěváky, instrumentalisty i posluchači.

A Note on the Performace

One of the earliest and most famous operas, Claudio Monteverdi's *L'Orfeo* poses numerous and diverse interpretive challenges. *Ensemble Damian* of Olomouc and its artistic director Tomáš Hanzlík used the printed score from 1607 to prepare a version suiting the poetic temperament of their travelling theatre. As such, *L'Orfeo* is yet another work in their vast repertoire of operas: *Coronide, Endymio, Yta innocens, Torso, Lacrimae Alexandri Magni, Facetum musicum, Water and Air, The World According to Pliny, The Terrible Travesty of the Pregnant Mayor*.

The most significant modification of the work involved translating and adapting the Italian libretto by Alessandro Striggio into contemporary Czech. The recitatives from the original score were shortened to create a more concise length, especially for opera neophytes and children. The last change made to the work involved moving the final Moorish dance to after Orpheus's derogatory song about women. The production thus returns to the original mythological end of the story as was initially intended by Monteverdi. According to the ancient myth, the Bacchantes kill Orpheus, throw his head and lyre into the river, and then carry them to the island of Lesbos which then becomes the birthplace of illustrious poets.

The musical arrangement combines historical instruments with modern and alternative instruments. The visual component offers a blend of the principles of Baroque theater, *commedia dell'arte*, and contemporary sport movement culture. The Florentine Camerata (a group of intellectuals in late Renaissance Florence) was an important inspiration to Monteverdi and *L'Orfeo* represents a culmination of the group's success. Efforts to revive ancient drama led to the creation of a new art form (opera) at the beginning of the seventeenth century. Amateur groups of writers and musicians held parties on the subject of ancient myths. It is very likely that at its premiere in Mantua, *L'Orfeo* had more of a semi-staged form in which poets and musicians were also singers and instrumentalists, and perhaps even the audience.

Příběh

Prolog / Hudba oznamuje, že bude vyprávět o Orfeovi, který zvukem své lyry a svým zpěvem zkroutil divokou zvěř a jehož prosby byly vyslyšeny dokonce i v podsvětí.

První dějství / Pastýř svolává nymfy i ostatní pastýře k oslavám svatby Orfea a Eurydiky. Za veselého zpěvu se ubírají do chrámu.

Druhé dějství / Zatímco Orfeus opěvuje svoji lásku, přibíhá Sylvie, družka Eurydiky, se zprávou o její náhlé smrti. Sylvie oznamuje, že Eurydiku uštkl had, když trhala na louce květiny na věnec do vlasů a že zemřela Sylvii v náručí. Zoufalý Orfeus vyzývá smrt, aby si ho také vzala s sebou. Pastýři odcházejí na místo neštěstí.

Třetí dějství / Orfeus je veden Nadějí k branám podsvětí, kde dlí Eurydika. Orfeus omámí svým zpěvem Cháróna, převozníka do podsvětí, který mu umožní na své loďce přeplout.

Čtvrté dějství / Dojata prosbami Orfeovými prosí Proserpina svého muže, aby dovolil Eurydice Orfea následovat. Pluto si staví podmínku: během cesty z podsvětí se nesmí Orfeus ohlídnout a podívat se na Eurydiku. Orfeus je po cestě trápen pochybami, zda ho jeho milovaná následuje a když slyší tajemný hluk, podlehne pokušení a obrátí se. Stín Eurydiky okamžitě zmizí a Orfeus se musí vrátit na zem sám.

Páté dějství / Orfeus se vrátil do Trácie a poddává se svému osamělému smutku. Laje na ženské plemeno a je za svůj opovrhlivý zpěv napaden tlupou bakchantek. Z nebe sestupuje Apollón a vyzývá Orfea k následování. Společně vystupují na Parnas.

The Story

Prologue / The music announces the story of Orpheus, whose lyre and song had tamed wild beasts, and whose pleas had even been heard in the underworld.

Act I / The shepherd gathers the nymphs, and the other shepherds, to celebrate the wedding of Orpheus and Eurydice. Singing cheerfully, they move toward the temple.

Act II / While Orpheus sings about his love, Silvia, Eurydice's friend, arrives with the news of Eurydice's sudden death. Silvia reports that Eurydice was bitten by a snake while in the meadow picking flowers for a wreath for her hair, and that the bride had died in her arms. In despair, Orpheus tells Death to take him as well. The shepherds leave for the scene of the misfortune.

Act III / Orpheus is led by Hope to the gates of the underworld, where Eurydice dwells. With his singing, Orpheus intoxicates Charon, the ferryman to the underworld, who then allows him to cross on his boat.

Act IV / Moved by Orpheus's entreaties, Proserpina begs her husband Pluto to let Eurydice leave with Orpheus. Pluto, however, sets a condition: during the journey out of the underworld, Orpheus must not look back at Eurydice. Orpheus is tormented with doubts while leaving the underworld, not trusting that his beloved is following him; and, when he hears mysterious noises, Orpheus succumbs to temptation and turns around. The shadow of Eurydice disappears immediately and Orpheus must return to Earth alone.

Act V / Orpheus has returned to Thrace and resigns himself to his solitary grief. He berates women and is attacked by a band of maenads for his scornful song. Apollo descends from the heavens and bids Orpheus to follow him. Together they climb Mount Parnassus.



ORFEUS

hudební pohádka / a tale in music
Claudio Monteverdi

ORFEUS

Claudio Monteverdi / libreto Tomáš Hanzlík



Prolog

Hudba:

Z drahého Parnasu já teď přicházím k vám, rekové stateční královské krve, příběhy slavné dnes jako prve, ty příběhy dnes večer vám na oltář dám.

Já jsem Hudba, co jen má něžné tóny, však pozor dejte na srdce svého lity boj, ten rozproudí vám v duši těžký nepokoj, lásky i zloby jsou písně mé plny.

Když zpívám s citerou, co samým zlatem zní, v duších všech smrtelných zaplane touha, v té harmonii naděje snad je pouhá, lyla má radosti se naplní v ní.

Chci dnes vám s Orfeem zprávu svou dátí, vždyť Orfeus sám zpívá i divě zvíři, tak stejně v podsvětí, jež mrtvé střeží, hrou obměkčí i Tartar, z něž se pak vrátí.

Při jeho božském zpěvu se ptáci ztíší, v korunách se nepohne snad žádné listí, to proto, že vítr teď má hebké stisky a vlna pobřeží už nepřevyší.

1. dějství

Pastýři:

Pojď blíž, Hyméne, pojď blíž, chcem vidět tvou božskou tvář vydávat pochodně zář, ty pro svatbu den příhodný jím vysluníš. Daleko jsme teď od chmur, budeme zpívat dlouho do noci v dur. Ještě dál snad je dnes stesk, děkujem vám všem předem vděčně za potlesk.

Sestupte z hřebenů, vystupte z pramenů, nymfy jak pápěři, nymfy jak sen. Ať náš zelený luh pozná též taneční ruch, jen ať pozná rychlých nohou kmit v tento čarovný den.

Kam slunce míří, úsměvy hýří, tancujte, nymfy, dále! Ať hvězda zbledne i noc pak zšedne, nymfy jsou krásné stále. Ať květy zdobí vše, co se zrodí, ve šťastném příštím spění. Cesty daleké, sluncem rozkvetlé, kéž zlo se v dobro změní. Ať květy zdobí vše, co se zrodí, ve šťastném nám příštím spění.

Orfeus:

Nebeská růže, živote světa, ty naše lásko světlá,

ptám se tě, slunce, vidíš tam s hůry snad někde na mezi šťastnějšího milence?

Eurydika:

Už nedokážu říci, jak je má radost v tvé zrcadlíci. Srdce už nepatří mi, bůh lásky, Amor, učí mne hezké rýmy. Jeho se zeptej, proč už nemám stání, žít bez něj nelze, v tom velká touha brání.

Pastýři:

Sestupte ... Pojď blíž... (D.C.)

Pastor:

Když dnešní veselí z nebe k nám přišlo, přinesme dárky, vše, co ze země vyšlo, co se teď správně stane, ať není nikdy plané. Vydejme se tedy společně do chrámu, poprosit tam, kde se vídne světa, kéž věčně radost se snoubí k létu.

Pastýři:

Ať nikoho už nepřepadne smutek či zoufalství. Však víte, jak vaši mysl ovlivní počasí. A někdy nebe je tak zatažené, že zdraví člověka je dlouhodobě ohrožené.

Po každé bouři, která temnotou obtěžkává nebe, pohlédne jas na tebe. Tak tedy neváhejte, že se zase něco přizene na někoho z nás, a nikdy se tím jevem už nedejme zmást.

A taktéž vezme, že po drsných mrazech kruté zimy, však pozor dejte na srdce svého lity boj, ten rozproudí vám v duši těžký nepokoj, lásky i zloby jsou písně mé plny. Koukněte, koukněte, jak se nám dnes Orfeův dárek z nebe snes'. Pozvedchy snídal dřívě, chtěl plačem všechno zapíjet, však teď už má svou Euridiku jistou a může s námi stále ten nektar lásky popíjet.

2. dějství

Orfeus:

Tak přeci se k vám zas vracím, lesy mé i strané vábné, lehnout si na vás je zrádné, neděláním čas pak ztrácím, přesto se k vám stále vracím, neděláním čas utracím.

Pastýř 1:

Hled', stíny buků vábí, ulehнем spolu pod ně, spočneme pohodlně. Febo svým žářem pálí.

Pastýř 2:

A v tomto mírném stínu, ležíce v hebké trávě, oddáme se zábavě: Chytnem ke zpěvu slinu.

Oba:

Na této louce krásné si užívají bozi, je následují mnozí, to není nijak vzácné. Zde Pan, bůh nás, pasáčeků, též čas od času zpívá, své lásky mnohé vyzívá: Pusu dej mi, miláčku. Zde jsou i vily slíčné, kdo zabránit jim může, aby netrhali růže, když jsou tak sladkohříšné. Jsou hodny tvojí lry, ty louky, pole, blata, a vánek, co nechvátá, jim obnovuje sily.

Orfeus:

Vzpomínáte, lesy stinné? Jak to bylo všechno mamé? Na mé dlouhé souzení, kdy soucitné kamení prolévalo slzy slané? Vzpomínáte, lesy stinné, vzpomínáte, lesy stinné?

Nebyl nikdo zoufalejší, nikdy víc osamělejší, než se osud obrátil, Amor strasti zaplášil. A pak hned se začala z její tváře ztrácat barva, a z jejich očí zmizel típyt, s nímž nemohlo slunce s ní soupeřit. A já, tak vydešená, hrůzou nemá, snažila se zadržet odcházející duši, dřív průzračnou vodou

a pak také přehlasitým zbožným zpěvem, však nic to nepomohlo. Jen jednou ještě oči své otevřela, zvolala tvoje jméno: Orfee! Potom těžce zavzdychala a zemřela v mém náručí. A já tam zůstala sama, jen se svou bolestí, jen se svým zármutkem.

Díky ti, má Eurydiko, jak jsi krásná, Eurydiko, díky svému trápení teď jsem víc spokojený, zahnalas' zlo Eurydiko, díky ti, má Eurydiko, díky ti, má Eurydiko.

Pastýři:

Divěj se, Orfee, pozoruj svůj sen. Smeje se les, zpívá i louka. Hraj nám dál, i nebe brouká písničku tvou, co prozáří nám den.



Sylvie:

Ó, zpráva hrozná. Ach, sudba překrutná. Ej, hvězdy nepřející, nebo mařící.

Pastýři:

Proč zpíváš smutně v tento překrásný den?

Sylvie:

Ach ne, proč zrovna já, když písní svou Orfeus nebonejší, mám mu svými slovy srdce probodnout.

Pastýři:

Ejhle, Sylvie sladká, je krásné Eurydiky nejdražší její družka. Však bolestný výraz má v tvář! Je to tak? Ó bohové neodvracejte svůj k nám dobrotivý zrak!

Sylvie:

Šťastní, zanechte písní, neboť vaše radost se v zármutek změni.

Orfeus:

Odkud kráčíš, kampak mříš, co přinášíš?

Sylvie:

Šťastný jsi byl jen krátce, žil jsi sen jak v pohádce, dnes přináším ti zprávu, co se stalo tvé krásné Eurydice.

Orfeus:

Co chceš mi říci?

Sylvie:

Tvá drahá nevěsta je mrtvá.

Orfeus:

To ne!

Sylvie:

Kvítil šla utrhnout si na louku s ostatními, vít z něj pak věneček

a vlasy své krásné ještě více zdobit. Však had se skrýval v trávě, úskočný je to tvor, ten uštíł ji, zubý měl plně jedu. Amor strasti zaplášil. O to víc jsem teď šťastnější, oč jsem dřív byl zoufalejší, nikdy víc osamělejší. Žil jsem sám a jenom v trýzni, nikoho jsem neměl v přízni, dnes se tomu jenom směji, mé vzlyky už nedoznejí k uším těch, co ještě žijí, žijí sami se svou trýzní, nikoho nemají v přízni.

Pastýři:

Ó, zpráva hrozná. Ach, sudba překrutná. Ej, hvězdy nepřející, nebo mařící.

Orfeus:

Ty jsi mrtvá, mrtvá, můj živote, a já dýchám? Tys ode mne odešla, ode mne odešla a nikdy nevrátíš se zpět, já tu sám zůstávám? Ne! Jestli písně mají jakous silu, do nejlíbejší propasti sestoupím. Krále podsvětí snad obměkčím, z ní vystoupíme a hvězdy zas uzříme. Jestli mi tohle osud nepovsíť, zůstanu s tebou a navždycky tam v podsvětí. Buď sbohem země, buď sbohem nebe i slunce, buď sbohem. (odejde)

Pastýři:

Ó, zpráva hrozná. Ach, sudba překrutná. Ej, hvězdy nepřející, nebo mařící. Nevěř štěstí, smrtelníku, svět nehleď si tvých důků. O všechno přijdeš, toť jistá věc. A velký vzestup tím rychlejší má konec.

Sylvie:

A já, co ve svých ústech díky jsem donesla, zprávu tou Orfea duše jsem zbavila. Všichni pastýři, také všechny nymfy, všichni mne nenávidí, nenávidím se sama. Já jako posel zlověstných neblahých zpráv od slunce budu utíkat. Sama žít v jeskyni temně jak můj bol. (odejde)

Pastýři:

Kdo utíší nás, běda, pramen slz je nám třeba, ať můžeme věčně plakat v tento den neblahý, jimž končí náš sen. Je tím víc temný tento čas, čím radostnější měl počáteční jas. Hrůza, která nás jímá, dalším dnům světo též definitivně odnímá. Euridiku i Orfea, had a žal nám je odnímá, zlá náhoda zhasíná.

Ó, zpráva hrozná.

Ach, sudba překrutná. Ej, hvězdy nepřející, nebo mařící.

Kde jsou teď, ach, kde jsou chladné paže té nešťastné nymfy, tak krásné, pohroužené do věčného spánku? Kde je ta dobrá duše? V rozpuku mládí, tak krátký čas jí vyměřen byl. Tak tedy pojďme hledat plní soucitu těla, ať hořkými slzami můžeme vzdávat čest její památce, nic víc nelze, to snad se sluší, čestný hrob jí dát.

Ó, zpráva hrozná.

Ach, sudba překrutná. Ej, hvězdy nepřející, nebo mařící.

3. dějství

Naděje:

Divěj se, chmurné proudy, divěj se, bárka, ta na druhý břeh převáží nahé duše. Tam Plutón, král rozsáhlé říše stínů. Za černou vodou, za chmurnými proudy, v zemi, kde vládne pláč a bolestný sten, je ten, kdo skrývá tu, po které tak toužíš. Teď bude třeba překrásného zpěvu. Já až sem dovedl tě, dál nesmím doprovázet tě víc, to krutý zákon káže, zákon vepsaný v prahu tvrdé skály. Když vcházíš branou do podsvětí, pak dále, ta slova strohá zni pýchou neúprosnou: „Lasciate ogni speranza voi ch' entrate.“ „Zanechte všech nadějí, kdo sem vstupujete.“ Jestli ses rozhodl jít přesto dále, vkroč do města plného bolesti. Tebe opouštím a zpátky se vrátím, odkud jsem.

Chárón:

Ó ty, jenž drze v ústrety jdeš smrti, po březích, ke kterým smích nedoletí, zastav své kroky. Já jsem ta síla strašná, co odedávna odvážílvce kroit. Co? chceš Kerbera ukrást mému pánu? Já postavím zeď tvému chlipnému plánu: Uloupit chceš dozajista mu ženu, jsem tu já, nestoudníky odeženu. Tak dost, už ani krok, znesvětiš bránu, sic zasadím ti hned smrtící ránu, pak budeš moci nastoupit na bárku, mrtvý, bez paměti můžeš do říše nářků.

Orfeus:

Všemocný duchu, velebné božstvo, věčná sílo, bez tebe přeplout neodváží se žádný. Nejsem živý, jen tělo ze mne zbylo. Pustý jsem kout, dočista sám a prázdný. Má drahá láska, pro niž mé srdce tlouklo, už nejsou mé, bez srdce se nedá žít. Jen ty, uslechtilý bože, mne můžeš zachránit, nemusíš bát se, mám jen lyru zlatou, má moc však čarovnou, tou chci tě proměnit. Žádný tvor ani kámen už lásky jiskru v sobě nebudou mít nikdy zhasnutou.



Chárón:

Vábvivě hudba tvá zní, k srdci nápěv se tlačí, přestaň však, ustaň radši, toť je víc, než se zde smí, vždyť lítost, soucit, soustrast dávno čas vzal, co víc, to vše nám přísně zakázal král.

Orfeus:

Aj, zoufalý jsem z tebe. Ach já vím, pomoci mi není, mé prosby tartarští dnes neuslyší. Můj stín mne slepě vede, tahle cesta mne asi dosti změní, snad mrtvolou už jsem, peklo se těší. Mizerný osud chce to, abych zde kvílel přesto, že nejsem zkosen smrtí, ač zbaven jsem byl žití. Hlouub však již více nelze klesnout shůry. Navratte mi můj sen, vždyť tak málo chci jen, dnes spolu zúčtujem, tartarské stvůry. (nastupuje do bárky) Tahle loď předčí všechny noční můry. Navratte mi můj sen,

vždyť tak málo chci jen, dnes spolu zúčtujem, tartarské stvůry.

Sbor mudrantů:

To, co dělá, je hodno ocenění, žádný z nás odvahou mu v této cestě roven není. Snad se v pořádku vrátí, snad Tartar jeho božský hlas neuchvátí. Orfeus hudbou svou nám radost dává, za to ho čeká jistě v budoucnu velká sláva. Snad získá zpátky to, proč si tak zoufal, snad tartarští mu vydají, v co doufal. Co o něm dnes víme, to rozhlásíme.

4. dějství

Proserpina:

Slyšíš, jak smutně zpívá? Jeskyní podsvětlní bol rozprostírá, Eurydiku svou vyzívá, teď i já mám s ním soustrast, tak prosím, dovol přestoupit jim propast přes kterou ani já se nesmím vrátit. Ať svět pozemský pak už mne nezajímá. Snad tvoje láska ke mně dosud nevychladla, cítím, že hoří, vím, že jsem od té doby neomládla, Na tuto smlouvu přísahej při Jupiterovi, lásko má, přímiluvcem milenců jsem, prosím tě, vrať ji Orfeovi. Dej, ať se mohou vrátit, své utrpení zkrátit, v lukách si budou jako dřívě zpívat, písní tou Amora líbezně vyzívat.

Pluto:

Má ženo krásná, i po tisíci létech já stále hořím, pochybností zanech. Čas přerval života nit, já jsem však bůh a osud můžu změnit. Propouštím Eurydiku, poprvé tak činím, ze všech smrtelníků. Dávám však jeden nenápadný zákaz: On nesmí se otočit než vyjdou ven. I když neuslyší hlas tě, která půjde mu v patách jak duch jen. Já takto stanovil jsem.

Proserpina:

Tobě se s úctou kloním, za velkorysé gesto jsem připravena naslouchat tvým přáním. Buď požehnaný den, kdys mne prvně spatřil a pak když jsi mne mé matce uloupil. Tak ztratila jsem slunce, však tebou získala já mnohem více.

Pluto:

Slova tvá láskyplná zas oheň rozmýchala, nechť všášeň tvá je stálá. Ať tvá duše pak už netouží po nebeském potěšení, kéž v loži mém je jen věčně milováni.

Orfeus:

Tobě měl bych poctu vzdátí, i měsíc bude tančit, vesnir nenecháš zchladnout, hvězdy též budou radostně s tebou jančit.

Tobě loutno díky vzdávám, mé prosby tartarští dnes neuslyší. Já cvok, vždyť Amor přece mocnější nežli Plutón král je prorok. Hej, má lásko? Jsi tam? Jsem cvok!

Co když právě ji berou nějaké podsvětlní fúrie zpět na onen svět? Mám to tak nechat? (otočí se) Ó, nejsladší pohled je odměnou za mou... Kam se mi ztrácíš? Už to chápu...

Já si tu zpívám jak cvok, však kdo mi důkaz dá, že drží se mnou krok. Já cvok, vždyť Amor přece mocnější nežli Plutón král je prorok. Hej, má lásko? Jsi tam? Jsem cvok! Co když právě ji berou nějaké podsvětlní fúrie zpět na onen svět? Mám to tak nechat? (otočí se) Ó, nejsladší pohled je odměnou za mou... Kam se mi ztrácíš? Už to chápu...

Pluto:

Porušils zákaz, musíš se s prázdnou vrátit.

Eurydika:

Ó, pohled příliš sladký, zároveň hořký. Z přespříliš velké lásky mě teď ztrácíš, i já manželza ztrácím, zároveň naději, že světlo dne ještě spatřím. Tak tedy sbohem, má lásko, tedy sbohem buď, buď sbohem.

Sbor mudrantů:

Co je to ctnost, se ptáme? Je to dar z nebe daný, jen ten ho má, kdo je bohy vyvolený. V bájích jsou ctnosti známe, však kdo zná nyní báje? Dnes příkladem táhne ten, kdo úspěšný je. Orfeo ztvítil zpěvem v podsvětlním klání, ten vavříň záhy zmarní, jestliže nepřemůže pochybnost svou, jež za neúspěch může.

5. dějství

Orfeus:

Snad se, má duše, vrátíš do těchto krajů, či aspoň tvůj stín do mílých stinných hájů. Já budu tě tu stále chválit dlouhou lamentující srdcevrvoucí ódou. Na oltáři ať tu shoří má duše, tak jako dřívě zde vzplálo srdce tiše.

Ozvěna:

Tiše!



Orfeus:

Ó, bylas krásná a moudrá, v tebe pak nebe vložilo všechny své překrásné ctnosti. Žádná jiná nemá těchto darů dosti.

Ozvěna:

Dostí!

Orfeus:

Ve vzpomínkách se vracím, co víc teď zmůžu. Duše tvé krása není okázalá, tím více díky chvály jsi hodná.

Ozvěna:

Hodná?

Orfeus:

Já znám to ženské plémě zlé a proradné, k milencům svým jsou prolnané a nevěrné. Pro takové již nikdy zpívat nebudu, pro takové do podsvětí už nepůjdu. Já přísahám, že srdce mé už nevzplane, a Amorovi dnes já říkám provdžte: Ne! (Divozenky napadnou Orfea)

Apollón:

Příliš dlouho ses těšil přízni všech věctné bohů. Když nepočul ses, tak co já teď zmohu? Z vrcholu slávy štětěšena vrtkavá tě svrhla dolů. Mám však pro tebe návrh: Tvým otcem budu, když oblažíš nás tam, kde chcem tvou hudbu.

Teď vystoupáme spolu na Parnas,



Apollón, Orfeus:

teď vystoupáme spolu na Parnas,

Apollón:

zazpívej mi, co jsi zpíval tam v podsvětí, ať můžu vychutnat si tvůj hlas.

Orfeus:

zazpívám to, co jsem zpíval rád zas.

Apollón:

Teď spolu půjdem vzhůru, tam, kde neznají pláč. Teď spolu vystoupáme k nebi, kde se zase chopíš lry, abys těšil všechny bohy krásnou svou hudbou.

Apolló, Orfeus:

Teď spolu půjdeme vzhůru, tam, kde neznají pláč. Teď spolu vystoupáme k nebi, kde se zase chopíš (chopím) lry, abys (abych) těšil všechny bohy krásnou hudbou.

Všichni:

Takže konec je snad dobrý: Apollón se chopil lry, Orfeus už sedí spolu s bohy u jednoho stolu. Kdo se trápí celý život, o to lepší má pak důchod.

Také my si pozor dáme na písničky zasmušilé. Co se komu prvně nezdá, nemusí být lásky brzda. Není nutné hlavu thrat a do houslí nohou šlapat.

Děkujeme, že jste přišli na nás s otevřenou myslí. Dojetí už máme v hlase, tak snad přijdete k nám zase. Už budeme muset končit, příběh ve vás nechme doznít.